

Jeesuksen Kristuksen kutsumat

Kallade av Jesus Kristus

Kooste Suomen evankelis-luterilaisen kirkon,
Suomen Baptistikirkon ja Finlands svenska baptistsamfund'in
teologisesta dialogista vuosina 1997–2012

Johdanto	3
1. Yhdistävä kristillinen usko ja traditioiden väliset erot	5
<i>I Raamattu ja traditio</i>	5
<i>II Kirkkojemme tunnustusperusta</i>	5
<i>III Usko-kaste-opetuslapseus</i>	7
<i>IV Kirkko - pyhään yhteys</i>	9
<i>V Kirkon erityinen palveluvirka ja yhteinen (yleinen) pappeus</i>	10
<i>VI 1500-luvun oppituomiot tänään: kohti oikean kuvan antamista toisesta</i>	11
<i>VII Kirkko ja valtio/yhteiskunta</i>	11
<i>VIII Käytännön yhteys ja yhteistyö</i>	12
2. Tiedonannot	13
- Vaasa 1997	13
- Kangasalan Ilkko 2000	14
- Tampere 2003	16
- Jyväskylän maalaiskunta 2006	17
- Mustasaaren Österhankmo 2009	18
- Jämsän Särkisaari 2012	19

Johdanto

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen baptistien välisiä neuvotteluja käynnistettäessä 1990-luvun loppupuolella Suomen baptistiyhdyskunnan esimies Jorma Lempinen ja silloinen Suomen Ekumeenisen Neuvoston pääsihteeri, pastori Jan Edström Finlands svenska baptistmission'in puolesta lähestyivät kirjeitse Kirkkohallituksen ulkoasiain osastoa ja toivoivat neuvottelujen käynnistämistä luterilaisen kirkon kanssa Luterilaisen Maailmanliiton neuvotteluasiakirjan *Baptists and Lutherans in Conversation* (1990, suom. *Baptistit ja luterilaiset keskustelevat*) pohjalta. Taustalla olivat kirkkoneuvos Risto Cantellin ehdotuksesta käydyt suomen- ja ruotsinkielisten baptistien käymät pohjustavat keskustelut siitä, miten he yhteisen baptistisen uskonkäsityksen pohjalta ymmärtävät sen, miten tulisi elää kristittynä ja baptistiseurakuntana.

Jorma Lempinen totesi mainitussa kirjeessään: ”Aikoinaan juuri teologia on erottanut luterilaiset ja baptistit Euroopassa ja erikoisesti Suomessa. Uskomme nyt olevan löytymässä tarvittavaa kypsyyttä asialliseen teologiseen keskusteluun lähtien historiallisesti jokseenkin samanaikaisesta, mutta sitten eriytyvästä kristillisen uskomme ilmaisutavasta.” Jan Edström puolestaan kirjoitti: ”Efter att ha tagit del av Finlands ev.-luth. kyrkas kommentarer, ‘Statement...concerning the document ‘Baptists and Lutherans in Conversation’, konstaterar jag att det finns många beröringspunkter mellan dessa kommentarer och innehållet i de samtal som forts mellan de båda baptistsamfundet. Som exempel kan nämnas de gammalkyrkliga trosbekännelsernas betydelse, definitionen av begreppet tro, samt de lutherska bekännelseskriterierna förödmanden av anabaptisterna på 1500-talet och relationerna mellan lutheraner och baptister idag. ...Med detta initiativ vill vi samverka till en ökad förståelse och varmare gemenskap mellan baptister och lutheraner i vårt land.“

Neuvottelut käynnistyivät arkkipiispa John Vikströmin kauden lopulla vuonna 1997 Vaasassa; ensimmäisenä luterilaisena puheenjohtajana toimi piispa Juha Pihkala sekä sihteerinä teologisten asiain sihteeri Juhani Forsberg. Baptistien puolelta vastaavasti Jan Edström vastasi etenkin aluksi käytännön järjestelyistä baptistiyhdyskuntien työvaliokunnan puheenjohtajana. Neuvotteluja on käyty tämän jälkeen kolmen vuoden välein: v. 2000 Kangasalan Ilkko, v. 2003 Tampere, v. 2006 Jyväskylän maalaiskunta, v. 2009 Mustasaaren Österhankmo, v. 2012 Jämsän Särkisaari. Neuvotteluista on julkaistu joka kerta tiedonanto, jotka ovat tämän asiakirjan liitteenä.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon puolelta neuvottelujen valtuuskuntiin ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Juha Pihkala (pj. 1997–2006), Matti Repo (2000–2012, sihteeri 2000–2006), pj. 2009–2012), Juhani Forsberg (siht. 1997), Tomi Karttunen (siht. 2009–2012), Outi Klapuri (1997), Gunnar af Hällström (1997), Samuel Salmi (1997), Ingeborg Nyberg (1997), Tor-Erik Store (1997), Gunnar Särs (1997), Tuija Mannström (nyk. Pirtala) (2000–2006, 2012), Veli-Pekka Järvinen (2000–2012), Pekka Y. Hiltunen (2000), Antti Raunio (2003, 2012), Kati Niemelä (2003), Tiina Peippo (2003, 2009–2012), Bo-Göran Åstrand (2006–2012), Bernice Sundkvist (2006), Päivi Jussila (2006–2009), Jukka Keskitalo (2006), Hanna Salomäki (2009).

Finlands svenska baptistsamfund'in valtuuskuntien jäsenet: Jan Edström (1997–2003, 2009–2012, pj. 1997–2003), Sam Pettersson (1997–2000 siht.), Nils-Erik Vikström (2000–2009, pj. 2006–

2009), Peter Sundqvist (1997–2000), Leif Olin (2000), Maj-Britt Vehkaoja (2000–2012), Erik Liljeström (2006), Leif-Erik Holmqvist (2006–2012), Bo-Sanfrid Höglund (2009), Peter Sjöblom (2012).

Suomen Baptistikirkon valtuuskuntien jäsenet: Jorma Lempinen (1997), Jari Portaankorva (2000–12, pj. 2003–2012), Aarno Malin (1997–2012), Tapio Lohikko (1997–2012), Lauri Kotkavuori (1997–2012), Anneli Lohikko (2006–2012, siht. 2006–2012).

Neuvottelut ovat pitäneet sisällä sisältörikkaita keskusteluja, keskinäistä oppimista ja kohtaamisia hyvän keskinäisen kanssakäymisen hengessä sekä tuonut uutta syvyyttä ja sisältöä yhteistyöhön eri tasoilla. Vuoden 2012 neuvottelujen päätökseksi saatoimme todeta neuvottelujen edistäneen ”lisääntynyttä ymmärrystä ja lämpimämpää yhteyttä baptistien ja luterilaisten välillä maassamme.” Tämä asiakirja kokoaa yhteen sitä, mitä kansainvälisesti ja näissä kotimaan neuvotteluissa voimme yhteisesti sanoa kristillisestä uskostamme ja missä käsityksemme eroavat toisistaan. Lopuksi kokoamme yhteen niitä yhteistyön muotoja, jotka jo tässä vaiheessa ovat mahdolliset yhteisen kristillisen uskomme ja kirkkojen käytäntöjen pohjalta. *Charta Oecumenica* -asiakirja haastaa meitä muistamaan ja etsimään keinoja toteuttaa seurakuntia ja kirkkoja rakentavasti se mitä meidän on kristittyinä ja kirkkoina mahdollista tehdä yhdessä jo nyt. Suomen Ekumeenisen Neuvoston (www.ekumenia.fi) *Ekumenian hyvät tavat* –julkaisu antaa tähän osaltaan hyvät perussuuntaviivat.

Kiitämme kohti läheisempää keskinäistä yhteyttä tuovan keskustelun ja kohtaamisen tässä vaiheessa kolmiyhteistä Jumalaa ja hänen Henkensä johdatusta ja pyydämme hänen siunaustaan eteenpäin yhteisellä tiellä, jolle Jeesus Kristus itse on meidät kutsunut. Jeesus sanoo (Joh. 17:21): ”Minä rukoulen, että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa. Niin tulee heidänkin olla yhtä meidän kanssamme, jotta maailma uskoisi sinun lähettäneen minut.”

Helsingissä ___/___2013

Matti Repo
Piispa

Jan Edström
Pastori

Jari Portaankorva
Kirkonjohtaja

Suomen
evankelis-luterilainen kirkko

Finlands svenska
baptistsamfund

Suomen Baptistikirkko

1. Yhdistävä kristillinen usko ja traditioiden väliset erot

I Raamattu ja traditio

1. Raamattu on Jumalan sana ja se todistaa Jumalan pelastavasta ja vapauttavasta toiminnasta ihmiskunnan historiassa. Siksi se on myös kristillisen uskon ja elämän auktoriteetti.
2. Raamatun kaanonin synnyssä kristillinen kirkko näkee Jumalan Hengen johdatusta. Yksin Raamattu-periaate korostaa Raamatun asemaa tradition pysymisessä uskollisena evankeliumille, sanomalle Jeesuksesta Kristuksesta Lunastajana ja Vapahtajana. Tätä uskonpuhdistus tarkoitti sanoessaan: *sola scriptura* (Raamattu yksin, skriften allena), jonka sanonnan niin luterilaiset kuin baptistitkin hyväksyvät. Sanonta on kuitenkin altis väärinkäytöksille ja tarvitsee siksi tulkintaa.
3. Jumalan Henki ja Raamattu osoittavat kolmiyhteiseen Jumalaan ja erityisesti Jeesukseen Kristukseen Raamatun keskuksena ja normina.
4. Jeesus Kristus on Jumalan pelastuslahja ihmiskunnalle ja koko luomakunnalle. Kristuksessa ja Kristuksen kautta meidät sovitetaan Jumalan kanssa, meidän syntimme annetaan anteeksi ja meidät vapautetaan olemaan sovinnon välikappaleita (2. Kor. 5:18–20).
5. Olemme yhtä mieltä Raamatun auktoriteetista ja siitä, että Raamattu näyttää meille Jumalan rakkauden Jeesuksessa Kristuksessa. Voimme kuitenkin erota toisistamme niissä tavoissa, miten käytämme Raamattua kristillisen uskon ja elämän normina.
6. Uskomme, että Raamattu ymmärretään oikein nimenomaan silloin, kun se johtaa meitä Kristuksen luo ja opettaa meille uskon kuuliaisuutta arkipäivän kristillisessä elämässä.¹
7. Meillä on luterilaisina ja baptisteina kuitenkin myös omat Raamatun tulkinnan traditiomme. Samoja tekstejä saatetaan tulkita eri tavoin. Raamattu osana välitettyä traditiota on teema, jota tulisi käsitellä keskusteluissamme vielä syvemmin.

II Kirkkojemme tunnustusperusta

8. Molemmilla kirkkokunnilla on kirjoitettuja uskontunnustuksia ja tunnustuskirjoja. Näillä ei kuitenkaan ole Raamatusta riippumatonta auktoriteettia. Tunnustukset auttavat kirkkoja ja niiden jäseniä tulkitsemaan ja ymmärtämään Raamattua asianmukaisesti. Ne ovat suuntaviittoja, jotka näyttävät Raamatun sanoman keskukseen, jossa me löydämme uskomme perustan ja sisällön, Jeesuksen Kristuksen. Niiden avulla kirkot voivat myös suojata jatkuvuuttaan ajan muutosten keskellä. Ne auttavat ilmaisemaan kirkon itseyttä, selittävät uskoa toisille ja torjuvat epäasianmukaiset perinteet ja käytännöt.
9. Eroamme toisistamme siinä, millaisen merkityksen annamme historiallisille tunnustuksille. Luterilaiset tunnustuskirjat lausuvat julki ne uudistukset, jotka kirjoittajat ja allekirjoittajat halusivat toteuttaa myöhäiskeskiaikaisessa kirkossa. Siksi nämä tunnustuskirjat vahvasti loivat luterilaisuutta ja ovat erottamaton osa luterilaista identiteettiä ja teologiaa.² Luterilaiset pastorit lupaavat pappisvihkimyksessä (KJ 5:6): ”...tahdon pysyä Jumalan pyhässä sanassa ja siihen perustuvassa evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa. En julkisesti julista enkä salaisesti edistä tai suosi sitä vastaan sotivia oppeja. Tahdon myös oikein julistaa Jumalan sanaa ja jakaa pyhiä sakramenteja Kristuksen asetuksen mukaan.”
10. Suomen evankelis-luterilainen kirkko sekä Suomen Baptistikirkko ja Finlands svenska baptistsamfund perustavat uskonsa pyhän Raamatun profeetallisiin ja apostolisiin kirjoituksiin.

¹ Baptistit ja luterilaiset keskustelevat (BLK), soveltuvin osin paragrafit 2-4, 7, 9-10 ja 15. Jatkossa viittaus sovellettuihin paragrafeihin ekumeenisista dokumenteista par. ja numerot.

² BLK, soveltaen paragrafeja 19 ja 20.

Sekä luterilaiset että baptistit tunnustavat myös vanhakirkollis-ekumeeniset Apostolisen ja Nikean uskontunnustukset, vaikka ne eivät baptisteilla ole yleensä jumalanpalveluskäytössä.

11. Ekumeenisten uskontunnustusten lisäksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolaki ja kirkkojärjestys viittaavat Augsburgin tunnustukseen ja muihin luterilaisen kirkon Yksimielisyyden kirjaan otettuihin tunnustuskirjoihin. Baptistien tunnustusohjassa ei ole yhtä vastaavasti rajattua yhtä kokoelmaa, mutta esimerkiksi Euroopan baptistiliitto on määritellyt baptistiset peruskäsitykset, joita voidaan pitää varsin yleisesti hyväksytyinä (www.ebf.org/Statement).

Yhteinen uskomme kolmiyhteiseen Jumalaan

12. Yhdessä muun kristikunnan kanssa luterilaiset ja baptistit tunnustavat uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan. Ekumeenisten uskontunnustusten mukaan Jumala on Isä ja Poika ja Pyhä Henki. Jumala on yksi, mutta hän on ilmoittanut itsensä kolmessa persoonassa. Usko Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen muodostaa yhden kokonaisuuden, jossa Jumalan valmistama pelastus lahjoitetaan meille kunkin persoonan toimissa. Tunnustus ilmaisee uskoa Jumalan pelastavaan työhön Isänä, Poikana ja Pyhänä Henkenä.³
13. Meidän aikamme kansainvälinen ekumeeninen liike lausuu kolmiyhteisen Jumalan pelastusteoista:
”Kristityt uskovat, että ’yksi tosi Jumala’, joka teki itsensä tunnetuksi Israelille, on ilmoittanut itsensä lopullisesti ’hänessä, jonka olet lähettänyt’, nimittäin Jeesuksessa Kristuksessa (Joh. 17:3). He uskovat myös, että Kristuksessa Jumala teki itse sovinnon maailman kanssa (2.Kor. 5:19) ja että Pyhän Henkensä välityksellä Jumala tuo uuden ja ikuisen elämän kaikille, jotka Kristuksen kautta panevat luottamuksensa häneen.”⁴

Kristittyjen yhteys, kirkon ykseys ja yhteinen todistus

14. Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen keskinäinen yhteys on kirkon ja kirkkojen välisen yhteyden perusta. Uskomme kolmiyhteiseen Jumalaan tekee meidät osallisiksi pelastuksen täyteydestä, jonka Jumala kolmessa persoonassaan meille lahjoittaa. Tuntemme Jumalan rakastavana Isänä hänen Poikansa kautta Pyhässä Hengessä. Uskon kautta me liitymme siihen yhteyteen, joka Jumalan persoonien välillä vallitsee. Niin me tulemme myös osallisiksi kolmiyhteisen Jumalan lähetystehtävästä: Isä lähetti Poikansa, Poika lähettää kirkkonsa ja rukoilee Isää lähettämään Pyhän Henkensä. Kirkon ykseys ja todistajan kutsumus perustuvat siten Kolminaisuuden ykseyteen. Asia voidaan ilmaista esimerkiksi luterilais-anglikaanisen *Porvoon julkilausuman* sanoin:
15. Olemme alkaneet nähdä yhä selvemmin, että emme ole toisillemme vieraita, vaan kuulumme ’*Jumalan perheeseen, samaan kansaan kuin pyhät*’ ja olemme ’*kiviä siinä rakennuksessa, jonka perustuksena ovat apostolit ja profeetat ja jonka kulmakivenä on itse Jeesus Kristus*’ (Ef. 2:19–20). Jumalan armon lahjan kautta meidät on saatettu Jumalan tahdon piiriin, hänen, joka tahtoo sovittaa itsensä kanssa kaiken, mitä hän on luonut ja ylläpitää (2 Kor. 5:17–19). Hän vapauttaa luomakunnan kaikesta orjuudesta (Room. 8:19–22) ja yhdistää kaiken yhdeksi

³ Artiklat 12-15 lainaus Kristuksesta osalliset-asiakirjan artikloista 5-8.

⁴ *Tunnustamme yhden uskon*. Apostolisen uskon ekumeeninen selitys Nikaian-Konstantinopolin uskontunnustuksen mukaan (381) mukaan. Kirkkojen maailmanneuvoston Faith and Order -asiakirja n:o 153. Suomentanut ja toimittanut Kari Mikael Ranttilä. Suomen ekumeenisen neuvoston opillisten kysymysten jaosto. Suomen ekumeenisen neuvoston julkaisu LVI. Helsinki 1998, 6.

hänen kanssaan (Ef. 1:9–). Jumalan päämääränä ja tarkoituksena Kristuksessa on kaiken hänen luomansa ennalleen saattaminen ja uudistaminen, hänen valtakuntansa tuleminen täyteydessään.

III Usko-kaste-opetuslapseus

Uskosta

16. Neuvotteluissa käsitys uskosta osoittautui huomattavan yhdenmukaiseksi. Molempia osapuolia yhdistää reformaation löytö uskonvanhurskaudesta. Usko on aina yksin Jumalan lahjaa ja vaikutusta. Raamatussa usko on moniulotteinen asia, ja ihmisen elämässä se painottuu eri ikäkausina eri tavoin.
17. Kun uskosta pyritään antamaan järjestelmällinen kokonaiskuva, siinä on kummankin mukaan asioita, jotka jäävät Jumalan salaisuudeksi. Tällaisia ovat luterilaisella taholla käsitys pienen lapsen uskosta, baptistisella taholla sellaisen ihmisen usko, joka ei kykene tekemään henkilökohtaista ratkaisua.
18. Meitä kantaa ajatus, että pelastava usko ei ole koskaan vain minun uskoani Kristukseen, vaan myös Kristuksen uskoa minussa.
19. Luterilaiset korostavat laajemmin uskon sisältöä ja olemusta, baptistit uskon ilmenemistä sekä sen suhdetta seurakuntaan ja yhteiskuntaan. Neuvotteluissa nähtiin näiden näkökulmien täydentävän toisiaan. Havaittiin, että uskosta avautuva arvoperusta on molemmilla pitkälti samanlainen.

Osallisuus Kristukseen ja kristityn kutsumus (opetuslapseus)

20. Meillä on paljon yhteistä näkemyksessämme osallisuudesta Kristukseen sekä käsityksessä kristityn kutsumuksesta.
21. Eroja sen sijaan vallitsee siinä, mitä kasteen ja ehtoollisen nähdään niiden yhteydessä merkitsevän. Luterilainen osapuoli katsoo sakramenttien (kaste ja ehtoollinen) tekevän uskovan osalliseksi Kristuksesta reaalilla tavalla: ne yhdistävät läsnä olevaan Kristukseen niin, että hänen pelastavat ja uudistavat lahjansa tulevat ihmisen omiksi.
22. Baptistinen ymmärrys Kristuksen kohtaamisesta perustuu käsitykseen yksilön kääntymisestä ja kasteesta (Kol. 2:12–13). Jumalan sanan lukeminen sekä Jumalan armosta saatu kokemus henkilökohtaisesta pelastuksesta uskon ja kasteen kautta luovat pohjan elämälle Kristuksessa sekä kestäväälle yhteydelle Jeesukseen Kristukseen rukouksen ja opetuslapseuden kautta.

Kaste

23. Olemme yhtä mieltä siitä, että kaste on merkki Kristuksen ruumiin jäseneksi ottamisesta ja paikallisseurakunnan jäseneksi tulemisesta. Luterilaiset ymmärtävät kasteen vaikuttavana merkinä, joka lahjoittaa syntien anteeksiantamuksen. ”Pyhä Henki synnyttää meidät uudesti ja lahjoittaa meille uskon, jolla voimme tarttua kasteen lupauksiin” (KO 35). Baptistit ymmärtävät kasteen Jumalan kutsun vastaanottamisena ja merkinä Jeesuksen opetuslapseksi tunnustautumisesta.

24. Sekä luterilaiset että baptistit yhtyvät ajatukseen kasteen kertakaikkisuudesta ja yhdestä kristillisestä kasteesta. Eroja on siinä, mitä pidetään oikeana kasteena. Luterilaisen käsityksen mukaan oikein kastettu on kastettu vedellä kolmiyhtheisen Jumalan nimeen. Baptistisen käsityksen mukaan kaste tapahtuu upottamalla kolmiyhtheisen Jumalan nimeen ja on tietoisesti uskovan tunnustautumista Jeesukseen Kristukseen.
25. Vaikka useimmat baptistiyhteisöt eivät hyväksy lapsikastetta, ne eivät kuitenkaan pidä sitä merkityksettömänä matkalla täyteen opetuslapsuuteen. Eurooppalaisten baptistiyhdyskuntien kesken on suuri kirjavuus kastekäsityksessä, aina funktionalismista sakramentalismiin. Kaste ymmärretään yleensä vertauskuvalliseksi tapahtumaksi ja pääpaino on uuden jäsenen uskontunnustuksessa. Ruotsissa ja Englannissa sekä Saksassa on baptistiseurakuntia, jotka hyväksyvät lapsikasteen kasteeksi. Nämä seurakunnat kuitenkin edellyttävät baptistiseurakuntaan liittyvältä, että uusi jäsen tunnustaa baptistisen seurakuntaopin. Suomessa tällaista kehitystä ei ole baptisteilla näkyvissä.

Kasteen ja uskon välinen suhde

26. Luterilaisten ja baptistien on yleensä nähty eroavan erityisesti käsityksessä uskon ja kasteen suhteesta. Yhdessä voimme kuitenkin todeta, että usko ja kaste kuuluvat yhteen.
27. Luterilaisiin tunnustuskirjoihin kuuluvassa Martti Lutherin Isossa Katekismuksessa todetaan kastetta käsiteltäessä: ”Kysymys... kasteen hyödyistä... on kaikkein parhaiten ymmärrettävissä niiden Kristuksen sanojen perusteella, joihin edellä on viitattu: ’Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu.’...Kasteen voima, vaikutus, hyöty, hedelmä ja päämäärä on siinä, että se pelastaa. ...On aivan totta, että pelastusta ei mikään muu vaikuta kuin usko... Mutta... uskolla tulee olla kohde, eli jotakin, mistä se voi pitää kiinni ja minkä varassa se voi luottavaisesti seistä. Näin usko siis kiinnittää koko huomion veteen. Se uskoo, että vesi on kaste, täynnä pelkkää pelastusta ja elämää... sen vuoksi, että vesi on yhdistynyt Jumalan sanaan ja asetukseen ja että Jumalan nimi on liittynyt veteen. Kun uskon tämän, en silloin usko mihinkään muuhun kuin Jumalaan, joka on antanut ja istuttanut veteen sanansa ja joka tarjoaa meille tämän ulkonaisen aineen, jotta me siihen tarttumalla voisimme tarttua tuohon aarteeseen.”
28. Baptistisen käsityksen mukaan kristityn uuden elämän lähtökohta on uudestisyntymisessä, jota seuraa kaste. Vain uskonsa tunnustava ja kastetta itse pyytävä voidaan kastaa. Kaste on ulkoinen osoitus siitä, mitä on tapahtunut ihmisen sydämessä uudestisyntymässä.
29. Luterilaiset toivovat ja pitävät tavoitteenaan, että baptistiseurakuntaan liittyvää, kastettua luterilaista tai Suomen Ekumeenisen Neuvoston jäsen- tai tarkkailijakirkon jäsentä ei enää kastettaisi baptistiseurakunnassa vaan kristillisen uskon tunnustaminen riittäisi. Luterilaiset tunnustavat baptistien kristillisen kasteen.
30. Baptistit toivovat, että luterilaiset voisivat ymmärtää ja kunnioittaa ihmisiä, jotka ovat kuuluneet luterilaiseen kirkkoon, mutta jotka ovat vieraantuneet siitä ja löytäneet hengellisen kodin baptistiseurakunnassa tai niitä, jotka edelleen kuuluvat luterilaiseen kirkkoon, mutta osallistuvat säännöllisesti baptistiseurakunnan toimintaan. Baptistit haluavat myös jatkaa keskustelua opetuslapsuuden sisällöstä Uuden testamentin opetuksen pohjalta.
31. Yhdymme Suomen Ekumeenisen Neuvoston *Ekumenian hyvät tavat* -julistuksen linjaukseen: ”Evankelioimisen tarkoitus on julistaa pelastusta Jeesuksessa Kristuksessa. Se ei saa pyrkiä heikentämään tai katkaisemaan yksilön siteitä omaan kirkkoonsa tai kristilliseen yhteisöönsä.

Tällä tavalla haluamme erottaa evankeliumin julistamisen proselytismistä, pyrkimyksestä toisten kristillisten yhteisöjen jäsenten käännättämiseen omaan kristilliseen yhteisöömme.”

Ehtoollinen

32. Tunnustamme yhdessä, että Jeesus Kristus asetti ehtoollisen Jumalan ja hänen kansansa uuden liiton ateriaksi. Se ilmentää yhteyttä (*koinonia* 1 Kor 10:16–17) uskovien kesken. Muistamme ehtoollisella Jeesuksen kuolemaa ja ylösnousemusta, tunnustamme ja kohtaamme hänen läsnäolonsa jumalanpalvelusta viettävässä yhteisössä.
33. Luterilaisen käsityksen mukaan osallisuus Kristukseen huipentuu ehtoollisen vietossa, jossa kristityt tulevat osallisiksi myös toinen toisistaan ja jakavat Jumalan lahjat. ”Ehtoollisen leipä ja viini ovat Kristuksen todellinen ruumis ja veri. ...Ehtoollisessa muistamme Jeesuksen ristinkuolemaa. ...Ehtoollisen lahja, syntien anteeksisaaminen, annetaan meille niissä sanoissa, jotka meille sakramentin saadessamme lausutaan: ’sinun puolestasi annettu’. Kun uskomme nämä sanat ja otamme vastaan leivän ja viinin, nautimme hengellisen aterian, joka uudistaa elämämme ja lisää meissä rakkautta lähimmäisiimme. Ehtoollinen yhdistää meidät Kristukseen ja toisiimme. Sitä vietetään yhdessä taivaan joukon ja kaikkien pyhien kanssa. ...Oikean ehtoolliselle osallistumisen edellytys on usko, joka merkitsee Kristuksen sanaan luottamista.” (Suomen ev.-lut. kirkon Katekismus, kohdat 37–39)
34. Osa baptisteista voi yhtyä tähän, vaikka baptistit eivät yleisesti pyri määrittelemään, miten Kristus on läsnä. Baptistit ovat perinteisesti katsoneet ehtoollisen olevan muisto- ja yhteysateria. Ehtoollista vietettäessä muistetaan ristiinnaulittua ja ylösnoussutta Herraa, joka on läsnä Pyhän Hengen kautta. Ekumeenisen liikkeen myötä käsitys ehtoollisesta on laajentunut ja syventynyt. Baptistit korostavat mielellään Kristuksen läsnäoloa hengellisenä kokemuksena. Lähinnä se on salaisuus. Ehtoollisen nauttiminen yhdistää jumalanpalvelusta viettävät toisiinsa sekä tekee heidät osallisiksi Jeesuksen Kristuksen elämästä.

IV Kirkko - pyhään yhteys

35. Painotamme jokaisen kristityn kuuluvan yhteen muiden uskovien kanssa. Kun kirkon sanotaan olevan ”Kristuksen ruumis”, tarkoitetaan hengellistä yhteisöä, jonka jäseneksi voi tulla konkreettisessa ihmisyyhteisössä, mutta joka on laajempi kuin oma tunnustuskunta.
36. Luterilaiset korostavat kirkon olevan uskovien yhteisö, jonka Pyhä Henki kokoaa sanan ja sakramenttien välityksellä. Sen jäseneksi tullaan kasteessa, joka uudestisyntyyttää ihmisen. Baptistisessa käsityksessä puolestaan on keskeistä Pyhän Hengen vaikuttama uudestisyntyminen ja kaste, joissa liitytään Kristuksen ruumiin ja paikallisen seurakunnan jäseneksi.

Kristittyjen yhteys

37. Toteamme, että yhteisymmärryksemme on syventynyt ja että keskustelua on tarpeen jatkaa. Vielä ei ole saavutettu sellaista opillista yksimielisyyttä kasteesta eikä ehtoollisesta, joka mahdollistaisi yhteisen ehtoollisen viettämisen. Pyrimme tekemään kristittyjen yhteyden entistä näkyvämmäksi vastatessamme tämän ajan haasteisiin.
38. Voimme jo nyt toteuttaa yhteyttä todistuksessa ja palvelussa. Eräissä seurakunnissa on jo toteutettu yhteisiä evankelioimisen ja diakonian hankkeita sekä osallistuttu toinen toisensa rukouselämään ja julistukseen.

V Kirkon erityinen palveluvirka ja yhteinen (yleinen) pappeus

39. Painotamme seurakunnan rakentumisessa tarvittavan sekä yhteistä pappeutta että erityistä virkaa. Viran nähdään olevan sekä sanan julistamista että palvelua varten. Virkaan vihittäväällä (lut.) tai erotettavalla (bapt.) tulee olla sekä seurakunnan ulkoinen kutsu että sisäinen kutsumus. Molempien mielestä kirkon erityinen palveluvirka on tarkoitettu johdattamaan Kristuksen luo ja palvelemaan koko seurakuntaa.
40. Baptistinen näkemys virasta korostaa sen toiminnallisuutta ja Pyhän Hengen johdatusta. Virkaan erottaminen on kuitenkin siinä mielessä pysyväisluonteinen, että yleensä erottamista ei toisteta, kun pastori siirtyy toiseen seurakuntaan, vaan virkaan erottamisen katsotaan koskevan myös palvelua toisen baptistiseurakunnan palveluksessa.
41. Luterilaiset korostavat kirkon hengellisen viran olevan jumalallisesti asetettu evankeliumin opettamisen ja sakramenttien jakamisen virka. Virkaan vihkimisessä rukoillaan Pyhän Hengen lahjaa vihittäväälle. Luterilaisessa kirkossa virkaan vihkiä piispa; baptisteilla virkaan erottamisen kätten päälle panemisella ja rukouksella suorittavat paikallisseurakunnan vanhimmat. Vanhimmat voivat toimittaa erottamisen myös yhdessä yhdyskunnan johtajan kanssa. Baptistikirkon edustaja on usein mukana.
42. Molempien osapuolten mukaan kristityt on kutsuttu palvelemaan Kristusta seurakunnassa ja maailmassa. Pyhä Henki jakaa tätä palvelua varten lahjojaan. Tarvitaan niin kirkon viran haltijoita/palveluvirkaan erotettuja kuin muita seurakuntalaisia (Ef. 4:11–16). Erityisen viran ja yhteisen (yleisen) pappeuden välistä vuorovaikutusta tarvitaan seurakunnan rakentumiseen. Niiden tulisi palvella toisiaan.
43. Usko ja kaste kuuluvat yhteen. Ne liittävät Kristukseen ja antavat seurakuntalaisille hengellisen kelpoisuuden hoitaa tehtäviä seurakunnassa. Yhteinen pappeus toteutuu arjen jumalanpalveluksessa mutta myös seurakunnan eri palvelutehtävissä.
44. Baptistit korostavat seurakuntaa uskovien yhteisönä ja että paikallisseurakunnasta löytyy tarvittavia hengellisiä lahjoja. Pyhä Henki varustaa tehtävään ja seurakunta kokonaisuutena vastaa virasta.
45. Molemmat pyrkivät edistämään kaikkien seurakuntalaisten vastuunkantoa seurakunnan työssä.

VI 1500-luvun oppituomiot tänään: kohti oikean kuvan antamista toisesta

46. Meidän on pidettävä huoli siitä, että annamme toisistamme sellaisen kuvan, josta kumpikin osapuoli voi tunnistaa itsensä. Molempien on tarpeen arvioida kriittisesti omaa opetustaan toisesta osapuolesta työntekijöidensä koulutuksessa, seurakunnallisessa julistuksessa sekä koulujen uskonnonopetuksessa.
47. Kun arvioidaan luterilaisiin tunnustuskirjoihin sisältyviä ”uudestikastajiin” ja ”hurmahenkiin” kohdistuvia oppituomioita, on otettava huomioon ja informoitava siitä, että nykyiset baptistit eivät tunnista itseään suurimmasta osasta niitä.
48. Kirkkojemme nykytilanteen valossa on todettava, että yhteisymmärryksemme uskon keskeisistä asioista on niin suuri, että historiallisten oppituomioiden ja väärinkäytösten ei saa antaa heikentää sen kantavaa voimaa. Siksi sitoudumme puhumaan totta ja hyvää toinen toisistamme. Edistämme seurakuntien työntekijöiden ja seurakuntalaisten sitoutumista tähän.

VII Kirkko ja valtio/yhteiskunta

49. Kirkon ja valtion suhteessa molemmat painottavat uskonnonvapauden positiivista puolta, vapautta ja oikeutta harjoittaa omaa uskontoa. Valtion tulee pyrkiä katsomusten yhdenvertaisuuteen. Uskonnonvapaus on luonteva seuraus jo reformaatioajalla 1500-luvulla esiin nostetusta omantunnonvapauden vaatimuksesta. Baptistit ovat olleet pioneereja uskonnonvapauskysymysten esillä pitämisessä kansainvälisesti ja kotimaassa.
50. Luterilaisen kahden regimentin – maallisen ja hengellisen – erottelun mukaan Jumala toimii maallisen regimentin tavalla silloin, kun hän käyttää ulkoisia pakotteita lähimmäisen-rakkauden toteuttamiseksi. Hengellisen regimentin työtä Jumala tekee sanan ja sakramenttien avulla synnyttämällä uskon ja rakkauden. Regimenttien erottelu korosti alkujaan sitä, että kirkon ei tule käyttää pakottavaa maallista valtaa, ellei se ole välttämätöntä. Regimenttien erottelu ei ole sama asia kuin ero valtion ja kirkon välillä.
51. Baptismi on yhtäältä korostanut valtion ja kirkon eroa, mutta etenkin ruotsinkielinen baptismi on ollut aktiivista koulu- ja sivistystyössä sekä myös valtiollisessa rauhantyössä ja uskonnonvapausasioissa. Myös suomenkielinen baptismi on tullut 1990-luvulta alkaen avoimemmaksi yhteiskunnallisen ja kulttuurisen läsnäolon ja vaikuttamisen suhteen. Yhteiskunnallisesta ja poliittisesta osallistumisesta on tullut hyväksyttyä. Baptismi kunnioittaa yhteiskunnan instituutioita, mutta suhtautuu kriittisesti, jos valtion intressit ovat ristiriidassa Jeesuksen kanssa. Baptistit näkevät kirkon rauhanliikkeenä ja valitsevat siksi usein siviilipalveluksen asepalveluksen sijaan.
52. Baptisteilla ei ole regimenttioppia: ”Haluamme pitää kirkon erossa valtiosta. Jumala voi vaikuttaa sekä kirkkonsa että maallisen vallan kautta, jos hän niin haluaa. Meidän tehtävämme on olla kirkko maailmassa. Teemme niin esimerkiksi kunnioittamalla yhteiskunnan instituutioita ja rukoilemalla maan johdon puolesta. Pyrimme olemaan hyviä yhteiskunnan kansalaisia. Toteutamme sen seuraamalla lakia ja tekemällä hyvää. Jos on tarve, suhtaudumme kriittisesti lakeihin ja viranomaisiin, jotka johtavat ihmisiä harhaan. Uskomme, että Jeesus kutsuu meitä olemaan erilainen kansa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi pidättäytymistä väkivallasta ja vaikuttamista rauhan ja sovinnon edistämiseksi kaikilla tasoilla. On siksi ongelmallista, jos kansan intressit ovat ristiriidassa Jeesuksen opetuksen sekä varhaisen kirkon väkivaltaan suhtautumisen kanssa. Siitä syystä monet baptistit työskentelevät omasta halustaan

rauhan hyväksi ja esimerkiksi valitsevat usein siviilipalveluksen asepalveluksen sijaan. Baptistien mielestä 'tulee totella enemmän Jumalaa kuin ihmistä' ja seurata omaatuntoaan, jos valtion ja kirkon edut joutuvat keskenään ristiriitaan. Kirkko, joka käyttää väkivaltaa tai sallii väkivallan, on mielestämme luopunut kutsumuksestaan toteuttaa Jumalan valtakunnan hahmoa maailmassa."

VIII Käytännön yhteys ja yhteistyö

Yhteistyön syventämisen mahdollisuuksia on ainakin näillä osa-alueilla:

- ekumeeniset sanajumalanpalvelukset esimerkiksi kerran vuodessa kristittyjen ykseyden ekumeenisella rukousviikolla toiminevat ainakin tietyinkokoisilla paikkakunnilla
- ekumeeninen vastuuviikko lokakuussa
- hartaudet kouluissa, sairaaloissa, vankiloissa ja muissa laitoksissa
- esirukous paikkakunnan toisten kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen puolesta seurakunnan yhteisessä jumalanpalveluksessa
- jokin yhteinen diakoninen projekti, jossa seurakunnat käytännön palvelutyön kautta rakentavat paikallista yhteisöä
- maahanmuuttaja- ja pakolaistyö
- katastrofisielunhoito
- seurakunnan työntekijöiden välinen yhteydenpito ja rukousyhteys
- yhteistyö evankeliumin julistamisessa erityisesti seurakunnista vieraantuneiden tavoittamiseksi
- tilojen ja muiden resurssien yhteiskäyttö

Edellytys vieraanvaraisuudelle ja paikallisekumenialle on:

- että seurakunnassa on vastuuhenkilö ekumeenista toimintaa varten
- että kokoonnutaan yhteen säännöllisesti rakentamaan suhteita, rukoilemaan ja keskustelemaan teologisista kysymyksistä
- toimiva organisaatio projektien järjestämistä varten
- että suunnittelu ja tiedotusmateriaali dokumentoidaan

Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisu Ekumenian hyvät tavat on hyvä ottaa huomioon:

- Järjestettäessä yhteisiä tapahtumia on tärkeä tietää, kuka on isäntä tai isäntäseurakunta
- Tärkeätä suunnitella yhdessä ja ottaa huomioon myös talouden suunnittelu
- Tärkeää on myös jälkiseuranta ja arviointi

Säännöllisen yhteydenpidon muodot

- Suomen Ekumeeninen Neuvosto
- Suomen evankelis-luterilaisen Kirkkohallituksen, Suomen vapaakristillisen neuvoston sekä Frikyrklig samverkan'in vuositapaaminen

2. Tiedonannot

Vaasa 1997

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen baptistiyhdyskuntien (Suomen Baptistiyhdyskunta, Finlands svenska baptistmission) edustajat pitivät yhteisen neuvottelun Vaasassa Vasa baptistförsamling Ebeneserin tiloissa 10.10.1997.

Neuvottelu oli laatuaan ensimmäinen, ja molemmat osapuolet olivat valinneet siihen kahdeksan virallista edustajaansa. Kokouksen luterilaisena puheenjohtajana toimi piispa Juha Pihkala ja baptistisena puheenjohtajana pastori Jan Edström.

Työskentelyn pohjana oli kansainvälinen luterilais-baptistinen yhteysasiakirja ”Baptistit ja luterilaiset keskustelevat”. Neuvottelun tarkoituksena oli selvittää luterilaista ja baptistista uskonkäsitystä, ilmaista molempien osapuolten yhteinen perusta uskossa Jumalaan, Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen sekä kartoittaa alueet, joilla molempien osapuolten käsitykset mahdollisesti eroavat toisistaan.

Luterilaiset ja baptistit ovat menneisyydessä usein tulkinneet toistensa käsityksiä yksipuolisesti ja harhaanjohtavasti sekä suorastaan tuominneet toisensa.

Neuvottelussa käsiteltiin avoimessa ja kunnioittavassa ilmapiirissä sekä rakkauden hengessä yhteistä uskonperintöämme ja eroja, joita käsityksissämme on. Erot tulivat ilmi käsityksessä kasteesta, erityisesti lapsikasteesta ja uskovien kasteesta. Kastekysymyksessä löytyi kuitenkin myös paljon yhteistä. Eroja ilmeni myös käsityksissä ihmisestä, synnistä, kirkon/seurakunnan jäsenyydestä sekä siitä, miten ymmärrämme uskon olemuksen. Näissäkin uskonkohdissa löytyi myös molempia osapuolia yhdistäviä tekijöitä.

Päätimme yhdessä esittää yhteisöillemme, että nyt alkanutta neuvotteluyhteyttä jatkettaisiin. Uskomme, että on hyödyllistä molemmille osapuolille jatkaa keskustelua, jossa voimme syventyä yksityiskohtaisesti toisemme uskonkäsityksiin. Ensimmäinen neuvottelumme on luonut hyvät lähtökohdat tällaiselle työskentelylle.

Kiitämme Jumalaa siitä, että hän on lahjoittanut meille mahdollisuuden kuunnella toisiamme ja yhdessä selvittää uskomme perusteita.

”Jos kerran Jumalan Pojan kuolema sovitti meidät Jumalan kanssa, kun olimme hänen vihollisiaan, paljon varmemmin on Jumalan Pojan elämä pelastava meidät nyt, kun sovinto on tehty. Eikä siinä vielä kaikki. Me saamme myös riemuita Jumalastamme, kun olemme vastaanottaneet Herramme Jeesuksen Kristuksen valmistaman sovituksen (Room 5:10-11).

Kangasalan Ilkko 2000

Suomen evankelisluterilaisen kirkon ja Suomen baptistiyhdyskuntien (Suomen Baptistiyhdyskunta ja Finlands svenska baptistsamfund) edustajat pitivät toisen yhteisen neuvottelun Tampereen seurakuntien Ilkon kurssikeskuksessa 29.–30.11.2000.

Osapuolet olivat oman järjestyksensä mukaan valinneet neuvotteluihin edustajansa. Kokouksen luterilaisena puheenjohtajana toimi piispa Juha Pihkala ja baptistien puheenjohtajana pastori, Suomen ekumeenisen neuvoston pääsihteeri Jan Edström. Neuvottelussa oli kolme pääteemaa:

1. Kristillinen usko Raamatun ja yhteisöjen oman perinteen valossa

Käsitys uskosta osoittautui huomattavan yhdenmukaiseksi. Molempia osapuolia yhdistää reformaation löytö uskonvanhurskaudesta. Usko on aina yksin Jumalan lahjaa ja vaikutusta. Raamatussa usko on moniulotteinen asia, ja ihmisen elämässä se painottuu eri ikäkausina eri tavoin. Kun uskosta pyritään antamaan järjestelmällinen kokonaiskuva, siinä on kummankin osapuolen mukaan asioita, jotka jäävät Jumalan salaisuudeksi. Tällaisia ovat luterilaisella taholla käsitys pienen lapsen uskosta, baptistisella taholla sellaisen ihmisen usko, joka ei kykene tekemään henkilökohtaista ratkaisua. Kumpaakin osapuolta auttaa ajatus, että pelastava usko ei ole koskaan vain minun uskoani Kristukseen vaan myös Kristuksen uskoa minussa. Luterilaiset korostavat laajemmin uskon sisältöä ja olemusta, baptistit uskon ilmenemistä sekä sen suhdetta seurakuntaan ja yhteiskuntaan. Neuvotteluissa koimme näiden näkökulmien täydentävän toisiaan. Havaitsimme, että uskosta avautuva arvoperusta on molemmilla pitkälti samanlainen. Sen sijaan uskon ja kasteen suhdetta on pohdittava syvällisemmin erikseen.

2. Tulevaisuuden haasteet ja yhteinen todistus

Elämyksiä ja yksilöllisyyttä korostava postmoderni aika esittää saman uskonnollisen haasteen sekä luterilaisille että baptisteille. Yhteinen huolestus on, että usko pirstoutuu elämyseskeisiksi osiksi ja siitä katoaa kokonaisnäkemys. Uskoon kyllä liittyy elämyksiä, mutta usko on enemmän kuin sarja elämyksiä. Kumpikin osapuoli pitää tärkeänä, että kristillistä uskoa opetetaan kokonaisuudessaan. Kristillinen kasvatusta ja opetus ovat nyt poikkeuksellisen tarpeellisia. Todistuksemme tulee olla vahva, selkeä ja aito monikulttuurisessa ympäristössämme.

3. Luterilaisten ja baptistien historiallinen kuva toisistaan ja nykyinen tilanne

Keskustelimme monista kipeistä asioista, jotka liittyivät aiemmin syrjityksi tulleen vähemmistön asemaan. Meidän on pidettävä huolta siitä, että annamme toisistamme sellaisen kuvan, jonka kumpikin osapuoli voi hyväksyä. Molempien on tarpeen arvioida kriittisesti omaa opetustaan toisesta osapuolesta työntekijöidensä koulutuksessa, seurakunnallisessa julistuksessa sekä koulujen uskonnonopetuksessa.

Luterilaisten ja baptistien on yleensä nähty eroavan erityisesti uskon ja kasteen suhteessa. Luterilaisia tunnustuskirjoja ja Lutherin teologiaa koskeva tutkimus on selvittänyt, että luterilainen uskonpuhdistus näki kasteen ja uskon välisen suhteen paljon tiiviimpänä kuin monet varhaisemmat tai myöhäisemmat tulkintaratkaisut.

Kun arvioidaan luterilaisiin tunnustuskirjoihin sisältyviä “uudestikastajiin” ja “hurmahenkiin” kohdistuvia oppituomioita, on otettava huomioon, että nykyiset baptistit eivät tunnista itseään suurimmasta osasta niitä. Kirkkojemme nykytilanteen valossa on todettava, että yhteisymmärryksemme uskon keskeisistä asioista on niin suuri, että historiallisten oppituumioiden ja väärinkäytösten ei saa antaa heikentää sen kantavaa voimaa.

Yhteinen tahtomme on jatkaa näitä keskusteluja. Toivomme, että ne rikastuttavat kirkkojemme rinnakkaiseloja ja yhteistä todistusta ja palvelua.

Ilkossa 30.11.2000

Juha Pihkala

Jan Edström

Tampere 2003

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sekä Suomen baptistiyhdyskunta ja Finlands svenska baptistsamfund järjestivät teologisen neuvottelun 27.–28.11.2003. Edelliset keskustelut on käyty vuosina 1997 ja 2000.

Tampereen Baptistikirkossa pidetyn neuvottelun aiheena oli ”Uusi elämä Kristuksessa”, ja se jakautui kahteen alateemaan. Sekä luterilainen että baptistinen osapuoli esittivät näkemyksensä siitä, mistä kristityt ovat ”osallisia Kristuksessa” ja siitä, mihin olemme ”kutsutut Kristuksessa”. Näiden lisäksi luotiin katsaus nykyiseen suomalaiseen uskonnollisuuteen ja pohdittiin yhteisiä haasteita.

Keskustelussa todettiin, että luterilaisilla ja baptisteilla on paljon yhteistä näkemyksessä osallisuudesta Kristukseen sekä käsityksessä kristityn kutsumuksesta. Eroja sen sijaan vallitsee siinä, mitä kasteen ja ehtoollisen nähdään niiden yhteydessä merkitsevän.

Luterilainen osapuoli katsoo sakramenttien tekävän uskovan osalliseksi Kristuksesta reaalilla tavalla ja yhdistävän häneen niin, että Kristuksen pelastavat ja uudistavat lahjat tulevat ihmisen omiksi. Osallisuus Kristukseen huipentuu ehtoollisen vietossa, jossa kristityt tulevat osallisiksi myös toinen toisistaan ja jakavat Jumalan lahjat.

Baptistisen käsityksen mukaan kristityn uuden elämän lähtökohta on uudestisyntymisessä, jota seuraa kaste. Vain uskonsa tunnustava ja kastetta itse pyytävä voidaan kastaa. Kaste on ulkoinen osoitus siitä, mitä on tapahtunut ihmisen sydämessä uudestisyntymässä. Ehtoollisen ovat baptistit perinteisesti katsoneet olevan muistoateria. Toisaalta Kristuksen läsnäoloakin pidetään keskeisenä, mutta läsnäolon tapaa ei ole pyritty määrittelemään opillisella tavalla. Sitä vastoin on korostettu Kristuksen läsnäoloa hengellisenä kokemuksena. Myös baptistit tähdentävät ehtoollisen tekävän sitä nauttivat osallisiksi toinen toistensa elämästä.

Neuvotteluun liittyneessä ekumeenisessa iltakirkossa piispa Juha Pihkala muistutti, että kirkkojemme yhteys voi toteutua ”sovitussa erilaisuudessa”: kumpikin osapuoli saa olla oma itsensä, mutta on tärkeä jatkaa keskustelua, jotta voimme sovittaa erilaisuuksiamme. ”Kristus raivaa meissä tilaa”.

Neuvotteluun osallistui Suomen baptistiyhdyskunnasta pastori Jari Portaankorva, rehtori Lauri Kotkavuori, seurakunnan johtaja Aarno Malin, pastori Tapio Lohikko ja lähetyssihteeri Anneli Lohikko sekä Suomen ruotsinkielisestä baptistiyhdyskunnasta pastori Jan Edström, pastori Leif-Erik Holmqvist ja pastori Mai-Britt Vehkaoja. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon edustajat olivat piispa Juha Pihkala, professori Antti Raunio, dosentti Kati Niemelä, pastori Veli-Pekka Järvinen, pastori Tiina Peippo sekä teologisten asiain sihteeri Matti Repo. (KT/Matti Repo 1.12.2003 mm)

Jyväskylän maalaiskunta 2006

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sekä Suomen baptistiyhdyskunta ja Finlands svenska baptistsamfund järjestivät teologisen neuvottelun 24.–25.10.2006. Edelliset kolme keskustelua on käyty vuosina 1997, 2000 ja 2003. Jyväskylän maalaiskunnassa pidetyn neuvottelun aihe ”Pyhien yhteisö” kohdistui kysymyksiin kirkon ja seurakunnan jäsenyydestä sekä luterilaisten ja baptistien käytännön yhteyden mahdollisuuksiin.

Molemmat osapuolet painottivat jokaisen kristityn kuuluvan yhteen muiden uskovien kanssa. Kun kirkon sanotaan olevan ”Kristuksen ruumis”, tarkoitetaan hengellistä yhteisöä, jonka jäseneksi voi tulla konkreettisessa ihmisyyhteisössä mutta joka on laajempi kuin oma tunnustuskunta. Luterilaiset korostivat kirkon olevan uskovien yhteisö, jonka Pyhä Henki kokoaa sanan ja sakramenttien välityksellä. Kristuksen ruumiin ja kirkon jäseneksi tullaan kasteessa, joka uudestisyntyyttää ihmisen. Baptistisessa käsityksessä puolestaan on keskeistä Pyhän Hengen vaikuttama henkilökohtainen uskonratkaisu ja kaste, joissa liietyään Kristuksen ruumiin ja paikallisen seurakunnan jäseneksi.

Luterilaiset ja baptistit pyrkivät tekemään Kristuksen ruumiin ykseyden entistä näkyvämmäksi vastatessaan tämän ajan haasteisiin. Osapuolet havaitsivat yhteisymmärryksensä syventyneen sekä totesivat tarpeelliseksi jatkaa keskustelua. Vielä ei ole saavutettu sellaista opillista yksimielisyyttä kasteesta eikä ehtoollisesta, joka mahdollistaisi yhteisen ehtoollisen viettämisen. Toisaalta luterilaiset ja baptistit voivat jo nyt toteuttaa kutsumustaan yhteyteen todistuksessa ja palvelussa. Eräissä seurakunnissa on jo toteutettu yhteisiä evankelioimisen ja diakonian hankkeita sekä osallistuttu toinen toisensa rukouselämään ja julistukseen. Tulevaisuudessa päätettiin keskustella uskovien yhteisestä pappeudesta sekä kirkon virasta.

Neuvotteluun liittyi ekumeeninen iltahartaus Vaajakosken baptistikirkossa, jossa piispa Juha Pihkala puhui Kristuksesta maailman valona. Hän kyseli, millaisissa Jeesusta esittävässä kuvissa tämän ajan ihmiset tunnistavat Jumalan valon, joka valaisee heidän kysymyksensä ja vastaa heidän kaipuuseensa.

Neuvotteluun osallistuivat Suomen baptistiyhdyskunnasta yhdyskunnanjohtaja Jari Portaankorva, rehtori Lauri Kotkavuori, seurakunnan johtaja Aarno Malin, pastori Tapio Lohikko ja lähetyssihteeri Anneli Lohikko sekä Suomen ruotsinkielisestä baptistiyhdyskunnasta pastori Leif-Erik Holmqvist, pastori Mai-Britt Vehkaoja, lähetysjohtaja Nils Erik Vikström ja yhdistyksen puheenjohtaja Erik Liljeström. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon edustajat olivat piispa Juha Pihkala, kirkkoherra Veli-Pekka Järvinen, kirkkoherra Jukka Keskitalo, pastori Tuija Mannström, pastori Päivi Jussila, kappalainen Bo-Göran Åstrand, teologian tohtori Bernice Sundkvist sekä teologisten asiain sihteeri Matti Repo. (KT/Matti Repo 25.10.2006)

Mustasaaren Österhankmo 2009

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sekä Suomen baptistiyhdyskunta ja Finlands svenska baptistsamfund järjestivät teologisen neuvottelun 22.–23.09.2009 Vaasan evankelis-luterilaisten seurakuntien Österhankmon leirikeskuksessa. Edelliset neljä keskustelua on käyty vuosina 1997, 2000, 2003 ja 2006. Neuvottelun aiheena oli ”Yhteinen (yleinen) pappeus ja virka” (*Det allmänna prästadömet och ämbetet*) sekä luterilaisten ja baptistien käytännön yhteistyön mahdollisuudet esimerkiksi kriisisielunhoidossa.

Molemmat osapuolet painottivat seurakunnan rakentumisessa tarvittavan sekä yhteistä pappeutta että erityistä virkaa. Viran nähtiin olevan sekä sanan julistamista että palvelua varten. Virkaan vihittävä/erotettava tulee olla sekä seurakunnan ulkoinen kutsu että sisäinen kutsumus. Molempien mielestä kirkon erityinen palveluvirka on tarkoitettu johdattamaan Kristuksen luo ja palvelemaan koko seurakuntaa. Baptistinen näkemys virasta korostaa sen funktionaalisuutta ja karismaattisuutta, mutta yleensä virkaan erottamisen katsotaan koskevan myös palvelua toisen baptistiseurakunnan palveluksessa. Luterilaiset korostavat kirkon hengellisen viran olevan jumalallisesti asetettu evankeliumin opettamisen ja sakramenttien jakamisen virka. Kirkon viran sisäinen eriytyminen perustuu inhimilliseen järjestykseen. Luterilaisessa kirkossa virkaan vihkiä piispa, baptisteilla virkaan erottamisen suorittavat paikallisseurakunnan vanhimmat.

Molempien osapuolten mukaan kristityt on kutsuttu palvelemaan Kristusta seurakunnassa ja maailmassa. Pyhä Henki jakaa tätä palvelua varten lahjojaan. Tarvitaan niin kirkon viran haltijoita/palveluvirkaan erotettuja kuin muitakin seurakuntalaisia (Ef. 4:11-16). Erityisen viran ja yhteisen pappeuden välistä vuorovaikutusta tarvitaan seurakunnan rakentumiseen. Niiden tulisi palvella toisiaan. Usko ja kaste kuuluvat yhteen. Ne liittävät molempien mukaan Kristukseen ja antavat hengellisen kelpoisuuden hoitaa tehtäviä seurakunnassa. Yhteinen pappeus toteutuu arjen jumalanpalveluksessa mutta myös seurakunnan eri palvelutehtävissä. Baptistit korostavat seurakuntaa uskovien yhteisönä ja sitä, että paikallisseurakunnasta löytyvät tarvittavat hengelliset lahjat. Molemmat pyrkivät välttämään liikaa työntekijäkeskeisyyttä, niin että teologiset lähtökohdat toteutuisivat paremmin myös käytännössä.

Kriisityöstä todettiin, että erityisen viran tai asiantuntijan tehtävä on kouluttaa ja organisoida, jotta vapaaehtoistyö toimii itse kriisitilanteessa. Baptistit totesivat, että luterilainen taho suurempana kirkkona kantaa organisointi- ja resursointivastuuta ekumeenisen kriisityön kehittämistä. Molemmat korostivat, että hädän hetkellä on tärkeää kuunnella ja olla toisen vierellä, auttaa lähimmäistä. Yhteistä on kutsu seurata Kristusta niin arkena kuin pyhänä. Todettiin, että esimerkiksi diakonisen palvelun alalla on jo nyt osin paljonkin yhteistyötä. Ajankohtaisena ja nousevana haasteena on maahanmuuttajien ekumeeninen kohtaaminen yhdessä ja erikseen.

Neuvotteluun osallistuivat Suomen baptistiyhdyskunnasta yhdyskunnanjohtaja Jari Portaankorva, rehtori Lauri Kotkavuori, seurakunnan johtaja Aarno Malin, pastori Tapio Lohikko ja lähetys sihteeri Anneli Lohikko sekä Suomen ruotsinkielisestä baptistiyhdyskunnasta pastori Leif-Erik Holmqvist, pastori Mai-Britt Vehkaoja, yhdyskunnan johtaja Nils Erik Vikström, pastori Jan Edström ja yhdistyksen puheenjohtaja Bo-Sanfrid Höglund. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon edustajat olivat piispa Matti Repo, kirkkoherra Jouko Ala-Prinkkilä, kirkkoherra Veli-Pekka Järvinen, kirkkoherra Bo-Göran Åstrand, pastori Päivi Jussila, pastori Tiina Peippo, tutkija Hanna Salomäki sekä teologisten asiain sihteeri Tomi Karttunen. (KT/Tomi Karttunen 24.09.2009)

Jämsän Särkisaari 2012

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sekä Suomen Baptistikirkko ja Finlands svenska baptistsamfund järjestivät kuudennen teologisen neuvottelun 13.–14.03.2012 Jämsän evankelis-luterilaisen seurakunnan Särkisaaren leirikeskuksessa. Edelliset viisi keskustelua on käyty vuosina 1997, 2000, 2003, 2006 ja 2009. Neuvottelun aiheena oli ”käytyjen neuvottelujen arviointi” ja ”kirkon ja valtion suhde” sekä luterilaisten ja baptistien käytännön yhteistyön mahdollisuudet vankilasielunhoidossa.

Molemmat osapuolet näkivät käytyjen neuvottelujen edistäneen tavoitteeksi asetettua ”lisääntynyttä ymmärrystä ja lämpimämpää yhteyttä baptistien ja luterilaisten välillä maassamme”. Meitä yhdistävät kristittyinä ja Kristuksen ruumiin jäseninä useammat asiat kuin erottavat - etenkin usko Jeesukseen Kristukseen ja kolmiyhteiseen Jumalaan. Neuvottelut ovat syventäneet kirkkojemme omaa identiteettiä ja lisänneet luontevan yhteistyön mahdollisuuksia julistuksen, diakonian ja yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa. Neuvotteluissa on voitu korjata 1500-luvun oppituumioiden ja 1800-luvun kielteisten kokemusten muistoja ajalta ennen uskonnonvapautta ja löytää sovinnon henki. Olemme ottaneet askeleita eteenpäin ja yhteys on lisääntynyt.

Myös kysymyksessä kasteesta on ymmärrys ja kunnioitus toistemme näkemyksestä kasvanut. Yhdessä voimme todeta uskon ja kasteen kuuluvan yhteen, kasteen olevan kertakaikkinen ja liittävän seurakunnan yhteyteen. Luterilaiset korostavat kasteen olevan armonväline; baptistit näkevät sen enemmän tunnustautumisena uskoon. Jäämme vielä tavoittelemaan riittävää yhteisymmärrystä kasteesta, ehtoollisesta ja virasta ehtoollis- ja saarnatuolin yhteyden solmimiseksi. Päätettiin julkaista lähitulevaisuudessa oppikeskustelujen tulokset raporttina.

Kirkon ja valtion suhteessa molemmat painottivat uskonnonvapauden positiivista puolta, vapautta ja oikeutta harjoittaa omaa uskontoa. Valtion tulee pyrkiä katsomusten yhdenvertaisuuteen. Uskonnonvapaus on luonteva seuraus jo reformaatioajalla 1500-luvulla esiin nostetusta omantunnonvapauden vaatimuksesta.

Luterilaisen kahden regimentin – maallisen ja hengellisen – erottelun mukaan Jumala toimii maallisen regimentin tavalla silloin, kun hän käyttää ulkoisia pakotteita lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi. Hengellisen regimentin työtä Jumala tekee sanan ja sakramenttien avulla synnyttämällä uskon ja rakkauden. Regimenttien erottelu korosti alkujaan sitä, että kirkon ei tule käyttää pakottavaa maallista valtaa, ellei se ole välttämätöntä. Regimenttien erottelu ei ole sama asia kuin ero valtion ja kirkon välillä. Baptismi on yhtäältä korostanut valtion ja kirkon eroa, mutta etenkin ruotsinkielinen baptismi on ollut aktiivista koulu- ja sivistystyössä sekä myös valtiollisessa rauhantyössä ja uskonnonvapausasioissa. Myös suomenkielinen baptismi on tullut 1990-luvulta alkaen avoimemmaksi yhteiskunnallisen ja kulttuurisen läsnäolon ja vaikuttamisen suhteen. Yhteiskunnallisesta ja poliittisesta osallistumisesta on tullut hyväksyttyä.

Vankilasielunhoidon todettiin Suomessa olevan ekumeenista, vaikka vankilapapit ovat luterilaisia. Vankilapappi ja hänen säännöllinen läsnäolonsa sielunhoitajana tukee myös ekumeenisten vankilalähettiläiden työtä. Yhteistyössä tärkeää on löytää tasapaino julistuksen ja diakonian suhteen.

Neuvotteluun osallistuivat Suomen Baptistikirkosta kirkonjohtaja Jari Portaankorva, rehtori Lauri Kotkavuori, seurakunnan johtaja Aarno Malin, pastori Tapio Lohikko ja lähetyssihteeri Anneli Lohikko sekä Finlands svenska baptistsamfund’ista yhdyskunnanjohtaja Peter Sjöblom, pastori Leif-Erik Holmqvist, pastori Mai-Britt Vehkaoja, vankilalähettilä Markku Vehkaoja ja pastori Jan Edström. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon edustajat olivat piispa Matti Repo, kirkkoherra Veli-

Pekka Järvinen, kirkkoherra Bo-Göran Åstrand, professori Antti Raunio, pastori Tiina Peippo ja pastori Tuija Pirtala sekä teologisten asiain sihteeri Tomi Karttunen.